

իր ապշեցուցիչ հանճարովը շարու- նակելով ու ընդլայնելով իտալացի հռչակաւոր բանաստեղծին իմաստա- սիրութիւնը՝ յաջողեցաւ վերջապէս— թէեւ մեծ դժուարութեամբ—բանե- ցնել իր ազդեցութիւնը ամբողջ սե- րունդներու վրայ, ժամանակն ալ օգ- նեց գերմանացի իմաստասէրին. Շո- քենհաուզերի գիրքերուն հրատարա- կութեանը միջոցին աշխարհ աշխարհի նորանոր յուսալարեւոյթներ կրած ու աշխարհի տառապած էր որ չատեր՝ փրկութեան, հրճուանքի խուռ ու կատաղի խուռիւնով մը փարեցան Ֆրանգֆորտցի յուստեանին հիւան- դոտ ու ջլախտաւոր իմաստասիրու- թեան։

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

Չին ԱՀՎԱԼԻ

Նիսանէթ Չին հիւքիւմէթին՝ էլրօ- բա, Միւս. Ամբիգա վէ ճաթօն տէվէթ- լէրինէ գարշը օյնատըղը օհուսուն տէվա- մը բէք ազ օլուպ, վազըթ գաղանմազ Ի- չին գուրաղը պիր չօգ ասուպար պօլա կիթմէքէ, օգոսա. ըն ալաֆ. 15ինճի կիւ- նիւ միւթթէֆիգ տէվէթլէրին ասքէրլէրի՝ բարազ վէ շալաւը պիր սուրէթտէ Բէ- քինէ կիրմիլէր, վէ էնէպի սէֆարէթխա- նէլէրինտէ, պիւրքմէթուլաճը Թէալա հա- եաթտա գալմըլ օլան սէֆիլլէրի, սէֆա- րէթ մէմուրլարընը, միսթիսարլարը, էնէ- պիլլէրի վէ եէրի իրիսթիսարլարը գուր- թարմըլար տըր, Չին տէվէթլէրին նաթ- պէի հիւքիւմէթի օլան իմէրաթօրիցա իւէ պիւթիւն սէրալ խալը վէ պիւեիւք մէ- մուրլին՝ պաշարընա կէլէճկիւնի թապիի անլաղըլարընտան, բէք չօգ Չինլիլէր իւէ պիրլիքտէ Բէքինի թէրք Խալէք Իշէր- լէրէ ֆիրար իթմիլլէր տիր ։

Ասաքիլի միւթթլէրիէնին պու մու- զաֆֆլէրիէթի՝ թէմամ պիր կիւն տէհ- չէթլի պիր մուհարէպէտէ սօնրա գաղա- նըլըպ, պու մուրարէպէտէ ճաթօնուլար- տան 100 վէ Չինլիլլէրտէն 400տէն զիեա- տէ ասքէր թէլէֆ օլմուլ տուր ։

Պու պապտէ ալընան թէլէկրաֆ խա- պէրլէրինի զիլտէ տէրճ իտէրիզ ։

Բոսա 19 օգոստ. — Մուհարէպէ սօգազ- լարտա տէվամ իտիօթ, Միւթթէֆիգ աս- քէրլէր, հէնուգ Չինլիլլէրին էլլէրինտէ պու- ընան նօգթալարը թօքա թութմամըլար տըր, Բէքնա Եուն՝ իմէրաթօրիցանըն կիթ- մէսինի մէն իթմիլ տիր, Պիր իթալիա պահ- րիեք ասքէրի թապուրու՝ թաղուեա չը- զըպ, սիւրաթլէ Բէքին իւզլէրինէ եիւրիւ- մէքտէ տիր, Բուս ասքէրլէրի տէ պիւլա ֆասալ թաղուեա վասըլ օլուեթուր ։

Լօնարա. — Իմէրաթօրիցա իւէ սէրալ խալընըն Շանկ-Սի էնալէթինէ վասըլ օլտըլարը՝ Թիւնցլինան թէլէկրաֆա պիւ- տիրլիեթ ։

Բէթրէսպուրկ. — Բուսլար՝ օգոստ. 10տա Մաթուեու վէ 11տէ Չանկրամանը զապթ իթմիլլէր տիր, Չինլիլլէր իւէ Պօզըլարըն տիւշարը մէյեուսիեթ օլտըլարընը վէ քէնտի ամիլլէրինէ իթաթթ իթմէք իսթէ- մէտիլլէրինի մուլպիլլէր խապէր վէրի- օթուր ։

Լօնարա 20 օգոստ. — Բէքին շէհրինին շու էանատէ ալէվլէր իշինտէ պուլընտըղը- նը՝ ամիլլար Պիրիս պա թէլէկրաֆ պիւտի- րիօթ ։

Բարիս. — Էնտէբանտան Պէլթ զազէ- թասընըն իւլաեթլինէ կէօրէ, Յարանա խարիճիէ նազըր Մ. Տէլգասէ՝ Չին մէսէ- լէսի իշին տէվէթլէրտէն միւրէքէպ պիր զօնֆէրանա թէլլէրինի թէքիթ իթմէք նի- եթիլտէ իմիլ ։

(Պէօլլէ պիր զօնֆէրանան ինթիմալ իշին, Ամբիգա մէմալիքի միւթթլէրիսը հիւքիւն

մէթի իշին Մ. Մաքիլի թարաֆընտան տախի տէվէթլէրէ թէքիթ վուգու պու- լաճալը՝ բազ. իրթ. կիւնիւմաշինկթընտան Լօնարա կէլէն թէլէկրաֆարտան ան- լալըլմըլ տըր) ։

Միւթթէֆիգ ասքէրլէր՝ Բէքին սօգազ- լարընտա Չինլիլլէր իւէ մուհարէպէ իտէ- րէք, պուլարը կէրի սիւրմէքտէ տիրլէր ։

— Միւթթարտ զազէթասը՝ օգոստ. 17 թարիլի մէգալէի մախուսէսինտէ պէր վէճիլ աթի եազմըլ տըր. «Սէֆրլէրին վէ էվրօքալը էնալինին գուրթուլմամը՝ տէվ- լէթլէրին տէրիւնտէ իլլէտիլլէրի վազիթէ- նին հէնուգ պիրինճի գըսմը օլուպ, Գա- վանիլի պէն էլ Միլլէր աեաք ալթը- նա ալանլարը շէտիտէն ճէզալանտըմազ, վուգու պուլան միւթթլէրաթ իշին թար- զիեք թալէպ իթմէք, վէ պիր տահա պու եօլտա շէլլէր վուգու պուլմահաճաղը հազ- զընտա թէլէմիւթ ալմազ տա, Իքինճի գըսմը տըր, Պու մագսէտէ նասըլ էրլէճէ- կիլիլ՝ անճազ ալէազատար տէվէթլէրին վէքիլլէրի գարարալաշարապիլլիլլէր Լաքին կէր միւթթէֆիգլէր՝ պաշընա մէսուլարը ճէզալանտըմազտա գուսուր իտէրլէրէ, իշին թէլէսիլի մանէվիսի զալպ օլմուլ օ- լաճալ տըր, էվրօքալը, Ամբիգալը վէ ճա- րօնրու ասաքիլին՝ սիւաշարընը շազըրթա- տարազ Չին բաթիսթընտա կէզմէլլէրի զաթէն Չին վէրլէլլէր տէրսին մուգատ- տէմէսի տիւք տիր, Չին պիլմէլի տիր քի, գանուեա գարըլ իտիլլէն հարէքթի վէ եօլ- տուլլուք՝ պէօլլէ իսթիմա պուլուր ։

— Ինկիլիզլէրին Շանկաեա ասքէր չը- գարմալարը իւզլէրինէ Յարանազ ասքէրլէ- րի տէ՝ Յարանաեա քիրաեա վէրլիլլէր օլան արազիլի իշալ իշլէմիլլէր տիր ։

— Յարանա հիւքիւմէթի՝ Յարանանըն Բէքին ալթիլի Մ. Բիշօնա Լէմիօն տի՛- նէօր Նիսանըն զօմանտէօրլիւք իւթպէ- սինի վէրմիլ տիր ։

— Էնէպիլ ամիրալարընը՝ Ինկիլիզլէ- րանըն մթալիպաթընա գարըլ իթթիֆազ իթմէքտէ օլտըլարը՝ Շանկալտան թէլէկ- րաֆա Բարիսէ պիւտիրլիլլէր տիր ։

— Յարանա խարիճիէ նազըրը, Իրատիթ- տիլի պիր նութգտա, Չին մէսէլլէրինտէ, տէվէթլէրին քէնտի մէթալիպաթընը՝ իս- թիմալաթ տաթիլլէրինտէ պէնտ իտէլլէրլէ- րինի, վէ քէնտիլլէրին տաթիլի իթթիֆազ- տան աեթրմահա սէպէպ օլապիլլէրէք միւշ- քիլաթը գաթիլլէն պէր թարաֆ իլլէնէճէք- լէրինի սէօլլէմիլ տիր ։

— Թիւնցլինկ-Բէյցանիկ տէմիր եօլուեուն թաթիլարը՝ պաշընա Բուս ասաքիլի սահէսինտէ իսթիմա պուլմուլ տուր, Չինին աթըլ վէ բիտտէ ասաքիլի՝ Գազալարը զալէպէ իտէմէլլէր տիր ։

— Չինտէ պուլուեան ասաքիլի միւթթէ- լիթէնէ — ումուս ալէազատար հիւքիւմէթ- լէրին իրզալըլա — պալ զօմանտան թալ- եին զըլընան մարէշալ վալտըրլէրի վէ էրքեանը հարպ հէյեթիլիլ իմէրաթօր վիւ- հէլմ հուգուրընա գապուլ իւէ, Բուսիա իմ- բէրաթօրընը իւք թէքիլիլ իւզլէրինէ քէն- տիսինէ պու մէմուրիեթին ինալէ իտիւ- մէսինտէն տուրալ միւշարիլլէրի թէպիլլէր, վէ պու սէֆէրին՝ տէվէթլէր պէյինտէ պիր հիւրմէթի միւթթէպապիլլէն վէ միւսալէհա- եա թէլէմիւթ օլաճալընը իւմիա իթթի- կիլին պէնտ իլլէմիլ տիր, Մարէշալ տախի իմէրաթօրա թապիլիլ թէլէքքիւրլէ պէ- րապէր, իմէրաթօրու վէ Ալմանիանըն նա- մուս ու շէրէֆի իշին, վազիթէսինտէ, գա- նընը սօն տալմալընա գատար տէօքէճէ- կիլին թէլէմիլ իթմիլ տիր ։

Պէրլին 20 օգոստ. — Մարէշալ վալտը- րէ՝ պու կիւն Պէրլինտէն հարէքթի իթմիլ տիր, Մարըն տէլիլ օ պիր կիւն, Չինէ կիթ- մէք իւզլէր, էրքեանը հարպիլլէրիլլէր պիր- լիքտէ վաթօրա բաքիլ օլաճալ տըր ։

ՃէնՈՒՊԳ ԱՅԻՐԻԳԱ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

Պօլլէր՝ էլան Ինկիլիզլէրի բաթթ պը- րազմազ շէօլլէ տուրտուս, սօն կիւնլէրտէ

պիւեիւք պիր մուլաֆֆազըլիլլէր նալ օլ- տըլարընը տա թէլէկրաֆալար պիւտիրլիլլէր տիր ։ Պօլլէր ժէնէրալը Տէվէթիլ ժէն. Գիլ- նէր վէ տիլէր Ինկիլիզ ժէնէրալարը թա- քիլ իթթիլլէրի վէ մուհարէլէր ալթընա ալտըլարը հալտէ, ժէն. Տէվէթիլ չիմիլիէ զատար Ինկիլիզլէրին պու թէճրիւպէլլէրի- նի, էմէքլէրինի պօլա չըգարարազ, քէն- տիլլէրինտէն եազալը գուրթարմըլ տըր ։ Պու Պօլլէր ժէնէրալըն շու հարէքթիլլէր ճէ- սուրանէսի՝ ֆէնիլ ասքէրլիճէ բէք պիւ- եիւք պիր մէհարէթ սահըլմագտա օլուպ, Ինկիլիզլէրի շալըրթըղը գատար, Թրանս- վալ մուհարէպէսինին իպթիտաթընտան պէ- րու պու քիւնիւք գալմըն շէճատաթլարընա տիլգաթ իտիլլէրի տէ հազըլալա հայրէթ- տէ պրագազտա տըր, Նա՛ղըլ պրագաթն քի, Պօլլէրլէրտէ արթըլ էսէրի հաեաթ գալ- մատըղը, վէ քէնտի հալլէրի իւզլէրինէ ազ- լամագտան պաշալ եաթաճալարը պուլուե- մատըղը գալմէն գանն օլուեթըղը պիր գէ- մանտա, Լօնտրալտան օգոստ. 19 թարիլիլ- լէ շէքիլլէն պիր թէլէկրաֆտա, մէքքիւր թութուլազ վէ գաթըլմազ ժէն. Տէվէթիլի՝ 4000 Ինկիլիզ էսէր թութաղը վէ 7 թօք զապթ իթթիլի պիւտիրլիլլէր տիր — Բէ- զալիք ալիլ թարիլիլ Լօնտրալտան. քէնի- տէ օլուեան պիր թէլէկրաֆիւմէտէ, Պօլլէ- լէրին, Պէրֆօրուս չըմալ ճիւլէթիլլէրի Պօ- թասպիլլէր տալլարընտա թօլալմագտա պուլուեթալարը իշար զըլընմըլ տըր ։

— Ալընան տիլէր պիր թէլէկրաֆա կէօ- րէ, Պօլլէրլէրին թութուլազլար էսիրլէրին ատտի 4000 օլմանըպ, 400 իմիլ, վազա- ոսն խապէր՝ տահա զիեաթէ ազլէ եազըն իսէ տէ, թութուլան էսիրլէրին միգտարը 400 տէ օլալ, վազընըն էնէմիլլէրիլլէր քիւնիլլէրլէլլէր ։

— Պօլլէր մուրախիսալարըլա Տր. Լէյտա՝ ախիլլէն Բէթրէսպուրկա վասըլ օլտըլա- րընտա, Բուսէնալիսի թարաֆընտան ֆէվ- զէլտտէ բարազ գապուլլիլլէր կէօրմիւլլէր տիր, Բուս զազէթալարը Պօլլէրլէր լէլլէրտէ մէգալէլլէր նէլլէր իտիօթուր ։

— Ինկիլիզ միւրալալը Զօր՝ 300 նէֆէր ասքէրլիլլէր Էլանտա Րիլլըտա Պօլլէրլէրտէ մուհարէլէր օլուեուպ, պուլալարա թէպիլ մուհաղընտան տուրալ վէալէս իտիլմէք- տէ Իքէն, Լ. Գիլնէր՝ միւսալիլլէրի գուր- թարմահա մուլաֆֆազ օլմըլ տըր ։

— Լօրտ Բօպիլլէրին պիր թէլէկրաֆ- նալէսինէ կէօրէ, Ինկիլիզ ասաքիլի վաթէրվալ իւէ Օրիֆանիլլէրի զապթ իթ- միլլէր, վէ իշին Գիլիլլէրի մուհարէլէր իթ- մէլլէր շալըլմագտա իմիլլէր ։

— Պօլլէրլէրին Ինկիլիզլէրէ գարըն պու տէլլէրէ շիտտէթլէր ուղարմաթ՝ Միւս. Ա- մէրիգա իշին ճիւլմուրը իրաթէթի ինթի- խապը թարիլլէրին եազըլմաթընտալ աթֆ իտիլլիեթ, Պօլլէրլէր, Նիսանըն Ամբիգա հիւ- քիւմէթիլլէրին, քէնտիլլէրինէ իսթիլլէրիլլէր շէքլլէրտէ պիր շէլ գաղանտըրաճաղըն մէ- մուլ իտիօթուր ։

— Մ. Գիլիլլէրին, քէնտի ճիւլմուրիլլէ- թիլլէր պազասը իլլին էն սօն ճաշտը իթ- մէք իւզլէր էսէր ալթընտա 10,000 քիւնիլ վէ 50 թօքու վար ինթիլ — Պիր թարաֆտան ժէն. Տէվէթիլ՝ 20,000 քիւնիլլէր Ինկ. օլտու- սընը եօրաղըլ հալտէ, ժէն. Լուի Պօթա նալմ ճէսուր Պօլլէր զօմանտանը տախի Պէլ- ֆասթ թարաֆընտա պուլուեուեթ ։ — Պօլլէ- լէրին մէմէքթիլլէր ճիւլար օլան Սուաղին- լէրին զրալիցալը տախի Պօլլէրլէր եաթըմ իթթիլլէրինտէն, եազընտա Սուաղին գալմը- նըն տախի Ինկիլիլլէրլէրաեա գարըլ շէգաճա- ղը գանն օլուեուեթ ։

Մ Ի Ի Թ Է Ն Է Վ Ի Է

Բուսիա իմէրաթօր վէ իմէրաթ- թօրիցալը՝ պիւեիւք ասքէրի թա- լիմէլլէրտէ հազըր պուլուեմազ իւզլէր Գալուկաեա կիթմիլլէր տիր ։

— Չարըն Բարիսէ կիտէճէկի շալ- եասը թէքքիլ օլուեուեթ ։

— Իմբ. Յր. Ժօլլէֆին եէվմի վէ- լատէթիլլէր տէվլիլ սէնէսի միւնա- սիպէթիլլէր թէքիլլէր Ալաթրիա—Մա- ճարիսթանտա պիւեիւք շէնիլլէր, վէ հէր եէրտէ ըուհանի ախիլլէր ինրա օլուեմուլ տըր — Ղալէթա- լար՝ իմէրաթօրըն մէտհ ու սիթա- յիլլիլլէր հալլի մէգալլէլլէր նէլլէր իթ- միլլէր տիր ։

— Իմբ. Վիլլէլմա՝ եէվմի մէգ- քիւրէ հիւրմէթէն քէնտիլլէր իթթիլլէր պիր զիեաթէթտէ, տաթըր սատըրը վէ միւթթէֆիլլէր իլլին պատէ թէք- լիֆ իլլէմիլ, վէ գօնիլ վալտըրլէրին, Չինտէքի ասաքիլի միւթթէֆիլլէրա պաշ զօմանտան թալլէրին օլընմաթն- տան տուրալ իմբ. Յր. Ժօլլէֆին վա- ղը օլան թէպիլլէրաեա վէ թէլէլլէրի, եաթընտան տուրալ թէլէլլէրաեա իթ- միլլէր տիր ։

— Բարիս սէրկիլլէրին պիւեիւք սալաթընտա կէլլէն կիւն միւքաթաթ- լարըն թէվլիլ միւնասիպէթիլլէր Բի- սի ճիւլմուր վէ թիւարէթ նազըրը թարաֆընտան իրատ օլուեան նութ- լար շիտտէթլէր ալթըլլանմըլ տըր ։ Բէիսի միւշարիլլէր, նութ զընտա, պու սէրկիլլէրին միլլէթլէր պէյինտէքիլլէր թիւաթաթըն տէֆիլլէր, ասալիլլէր պա- գասընա, ֆազըր ու զարուրէթիլլէր մա- ղընա վէ միլլէթլէր պէյինտէ մու- հապպէթիլլէր վիճուալ պուլմաթընա իլլը- մէթ իտէճէկիլլէր իւմիտ իլլէտիլլէրի պէնտ իթմիլ տիր ։

Հէյեթիլլէր միւմէլլէր՝ սէրկիլլէր էլ- եա գօնանլարտան 75,531 քիլլիլլէր էլէնասընը մուալլէնէ իլլէմիլ տիր, իւլլիլլէր օլուեան միւքաթաթլարըն միգտարը՝ 2827 պիւեիւք միւքա- ֆաթ վէ 8166ալ ալթուլ միտալէա օլմագ իւզլէր 42,790 տըր ։ Չօնուգ- լարըն թալիլմ ու թէրպիլլէրի գըն- մընտա Ալիանա Յարանալլէր իւէ Յիւր- լէր մէքթէպլլէրի հէյեթիլլէր իւլլէր պիւ- եիւք միւքաթաթլալ ալթըլար տըր ։

— Ժէն. Սթրէգօլլէր՝ Սըրպ օր- տուսու պաշ զօմանտանլըլընա վէ ժէն. Մարգօլլէր՝ էրքեանը հարպիլլէր իրահաթիլլէր թալլիլլէր օլուեմուլար տըր ։

— Բարիստէն օգոստ. 19 թարիլ- իլլիլլէր ալընան պիր թէլէկրաֆա կէօ- րէ, սէրկիլլէր ումուլի տալիլլէրտէ Ալ- մա քէօրիւսիւ եազընընտալ քիւ- շիւք քէօրիւս եազըլարազ, 10 քիլլէր թէլլէր օլմուլ, վէ 30 քիլլէր եարա- լանմըլ տըր ։ Էնալիլ՝ գալան գալա- նա օլմուլ տուր ։

— Շու էանատէ աշվալը սըհիլէ- սի իլլին Ալալա—Լօրէն թարաֆարը- նա կիթմիլլէր օլան Ինկիլիլլէրա պաշ վէքիլլէր Լ. Սալիլլէրլէրին՝ պու ալ զարթընտա Ալմա խարիճիէ նազըրըլ- լա միւլազաթ իտէճէկիլլէր միւթթէթիլլէր կէօրիլլէրիւեթ ։

— Բիլլէրտէ Եունան հիւքիւմէթի՝ Յիւ էրքէք վէ Չսի գատըն օլարազ- իլլէր իթալալը տէրտէթ իթմիլլէր տէ, պիր սէհվ նէթիլլէր օլտուլու- անլալըլարազ, իրթէսի կիւն մէր- գուլար սալը վէրիլլիլլէր տիր ։

— Պիւքըլլէրտէ չըգան Բաթրիլլէր ու զաղէթասընը գալլիլլէր, էկէր Պուլ- կար հիւքիւմէթի՝ Բուսիա գապիլ- նէթօրըն մէթալիլլէրըն ինրա իթմէլլէր իսէ, Բուսիա Պուլարիս- թանա գարըլ իլանը հարպ իտէճէք իմիլլէր (Սէրվէթ)

ፀ. ተሃ ጳኮ ረሀፀ.

ՏԱՐ ԻԻԼ ԶԻՆՈՒՆԸ ՇԱՀԱՆԷ
ՆԻԶԱՄՆԱՄԷՍԻ

ՊԱՆԴ ԷՄԲԵՐԻԱԼ ՕԹՕՄԱՆԸՆ
ԻԼԱՆԸ ՏԵՐ

1890 թվականի 100թվ 4 ֆաբրիկի Օսմանյեի գնառությունից խնայվածները 1894 սեպտեմբերի 15 թվականի խիթման պտււնն 9 հիւսմանը գումարաւոր կէլէնէք օգու. 31(13 սեպտեմբերի պատար կէլէնէքի խիթման օւռնումըդ ինչն Օսմանյը պանդաւորնա իպրար օրումնաւորըդ Եւթալէ հիւքմուրդ ստող օրումնաւորըդ՝ խնայվածները մէջքիւրէ հատկէրինէ իւան օրումնոր 17 17

